

PK-YRITYS BAROMETRI

Kevät 2008

Alueraportti, Kainuu

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen ja koko maan välillä.

Kevään 2008 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3800 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Erityiskysymykset koskevat työelämän kehittämistä ja lainsäädännön hallinnollista taakkaa.

Tällä hetkellä suhdanteisiin ja erityisesti rahoitusmarkkinoihin kohdistuu suurta mielenkiintoa. Vaikka myllerrys onkin alkanut Yhdysvalloista, on odotettavissa, että vaikutukset näkyvät myös suomalaisten pk-yritysten näkemyksissä ennen pitkää. Suomen sisäisten asioiden kannalta on mielenkiintoista tarkastella mm. työvoimatarpeiden ja -pulan sekä yritysten omistajanvaihdosodotusten kehitystä väestön ikääntyessä.

Helsingissä 12.3.2008

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Kainuun ja koko maan yritykset	7
2 Yritykset ja työllisyys	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät.....	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet.....	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet.....	15
7 Elinkeinoilmasto	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus.....	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdot	19
10 Yrittäjyysilmapiiri	20
11 Pk-yritysten rahoitus.....	21
12 Pk-yritysten työelämän kehittämisen esteet	27
13 Hallinnollinen taakka	29

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät. Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Kainuussa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä nyt 53 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja viisi prosenttia yrityksistä ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Koko maan osalta pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Kainuun osalta kaikkien muiden tekijöiden, lukuun ottamatta tekijää tuonnin arvo, ovat myös suhdannenäkymät positiivisia. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat lähes kaikkien osatekijöiden kohdalla, verrattaessa koko maan tuloksiin. Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella pienempi kuin koko maassa keskimäärin.

Kehittämisen esteet. Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat edelleen resurssitekijät. Toiseksi on noussut yleinen suhdanne/maailmantilanne. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Resurssitekijät koetaan Kainuussa hieman suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin koko maassa keskimäärin.

Työllistämisen esteet. Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus ja kysynnän riittämättömyys. Työvoiman saatavuutta kolmasosa ja kysynnän riittämättömyyttä viidesosa niistä pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä. Kolmanneksi suurimmaksi työllistämisen esteeksi kokivat Kainuun alueen pk-yritykset työn sivukulut. Työvoiman saatavuus ja kysynnän riittämättömyys koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. Koko maan yrityksistä 25 prosentilla ja Kainuun alueen pk-yrityksistä 22 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

Rahoitus. Kainuun alueen yrityksistä 47 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun koko maassa näin oli tehnyt 36 prosenttia. Koko maassa joka kolmasosa ja Kainuussa toimivista pk-yrityksistä 37 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Useimmiten rahoitusta hankintaan alueella koneiden ja laitteiden laajennus- ja korvausinvestointeihin. Kainuun pk-yritykset aikovat hankkia rahoitusta useimmiten pankista (85 %) tai Finnverasta (35 %).

Työelämän kehittämisen esteet. Koko maan pk-yritysten kehittämisen esteenä kymmenesosalla on erittäin paljon se, että kehittämiselle ei ole aikaa. Aika on hieman harvemmin kehittämisen este Kainuussa sijaitseville pk-yrityksille. Suurempina kehittämisen esteinä Kainuussa pidetään taloudellisia resursseja ja pätevien asiantuntijoiden puutetta kuin koko maassa. Koko maan ja alueen osalta haluttomuus saada ulkopuolisia asiantuntijoita yritykseen ei estä kehittämistä lainkaan 31 prosentilla maan ja 38 prosentilla alueen yrityksistä.

Hallinnollinen taakka. Koko maassa ja alueella lainsäädännöllisen taakan osalta yli viidesosa vastaajista pitää verotusta raskaana taakkana. Kainuussa verotus on hieman harvemmin raskas taakka kuin koko maassa keskimäärin. Mm. henkilötietosäädöksiä ja pidetään pk-yritysten keskuudessa raskaampana taakkana kuin koko maan yritysten osalta keskimäärin. Koko maassa sekä alueella työnantajana toimimisesta aiheutuvan taakan osalta noin kymmenesosa pk-yrityksistä pitää muita vuosi-ilmoituksia raskaana taakkana. Sen sijaan Kainuussa muut vuosi-ilmoitukset ovat raskas taakka vain 3 prosentille vastanneista. Noin viidesosa koko maan ja kymmenesosa alueen pk-yrityksistä pitää työn verotusta raskaana taakkana. Arvonlisäverotus on koko maan osalta viidesosalle taakka, alueen pk-yrityksille se on raskas taakka 15 prosentille.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten näkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Vastaajajoukko on 3858 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internet- ja puhelinkyselyinä 3.1.–31.1.2008. Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Kainuun osalta. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta tammi- ja helmikuussa 2008.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen ja tutkija Katri Ahtiainen sekä Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

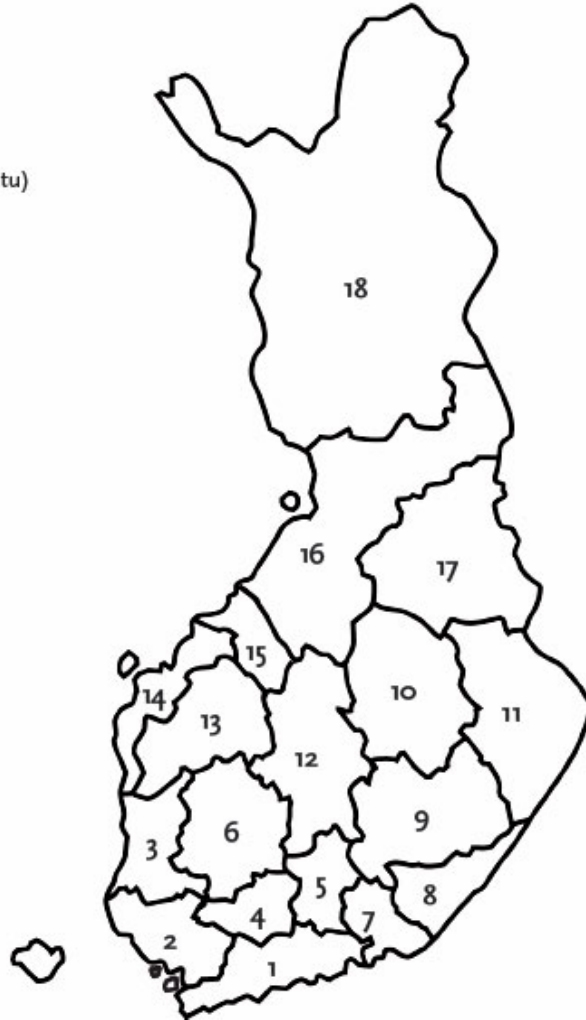
Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:**PK-YRITYSBAROMETRI 1/2008**
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	KAINUU	79	2 %
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	17	29
	Rakentaminen (TOL: F)	5	9
	Kauppa (TOL: G)	14	24
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	23	39
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	30	38
	5 - 9 henkilöä	17	22
	10 - 19 henkilöä	11	14
	20 - 49 henkilöä	13	17
	50+ henkilöä	8	10
LIIKEVAIHTO VUONNA 2007	Alle 0,20 milj. euroa	9	11
	0,20 - 0,49 milj. euroa	17	22
	0,50 - 1,49 milj. euroa	29	37
	1,50+ milj. euroa	22	28
	Ei vastausta	2	3
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	9	11
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	40	51
	Pyrkii säilyttämään asemansa	27	34
	Ei kasvutavoitetta	3	4
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0	0
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	56	73
	Kyllä, vie itse suoraan	12	16
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	12	16
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1997	52	66
	1998 – 2002	16	20
	2003	11	14
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	62	79
	Palkattu toimitusjohtaja	14	18
	Muut	3	4

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

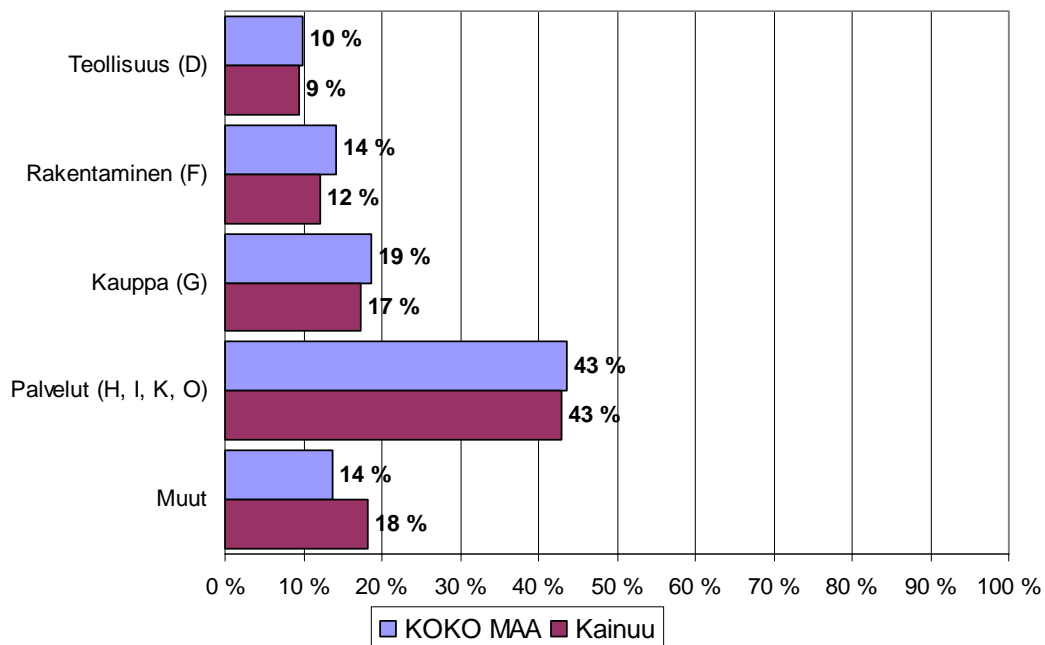

Tutkimustulokset

1 Kainuun ja koko maan yritykset

Suomessa oli 250 378 yritystä vuonna 2006.¹ Näistä yrityksistä noin 3100 toimi Kainuussa. Kainuussa on rakennusalan, kaupan ja teollisuuden alan yrityksiä suhteellisesti hieman vähemmän ja palvelualan yrityksiä suhteellisesti saman verran kuin koko maassa keskimäärin.

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

2 Yritykset ja työllisyys

Kainuun maakunnassa työskenteli vuonna 2007 noin 32000 työntekijää². Työttömyysaste oli vuonna 2007 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 6,9 % ja Kainuussa 15,7 %.

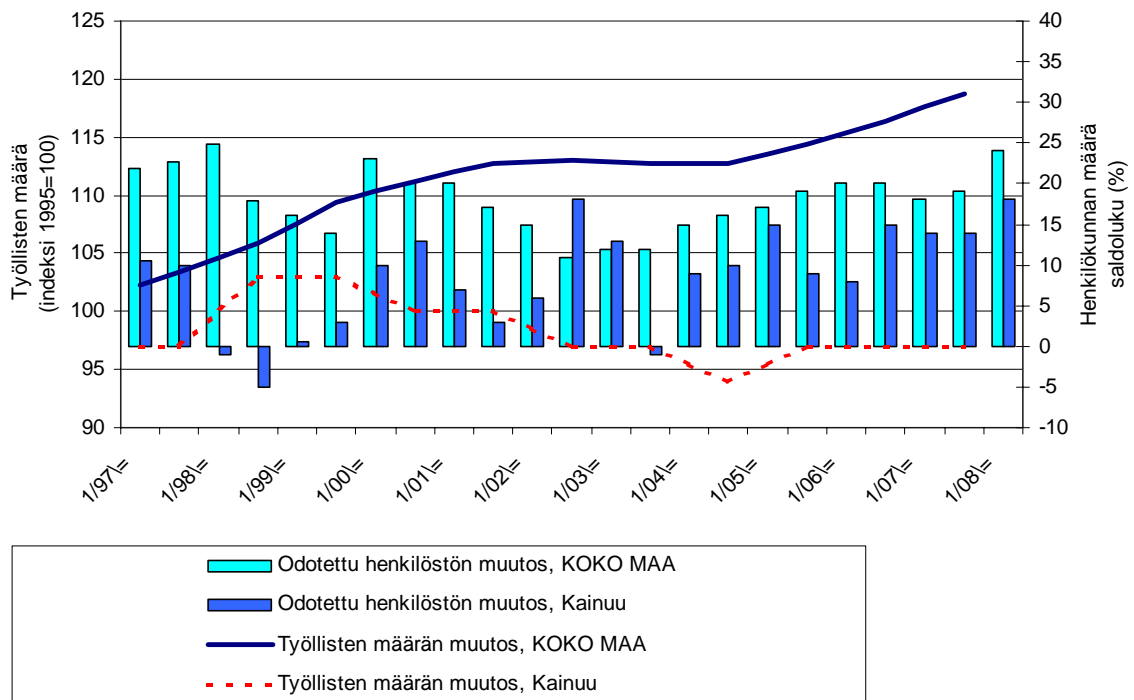
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	30	64	6	24
Kainuu	27	65	8	18

Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Kainuussa korkeammalla tasolla kuin syksyllä 2007 (saldoluku tuolloinkin +14 %). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2007 henkilökunnan määrän saldoluku oli +19 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Kainuun työllisten määrää (indeksi 1995=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

² Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

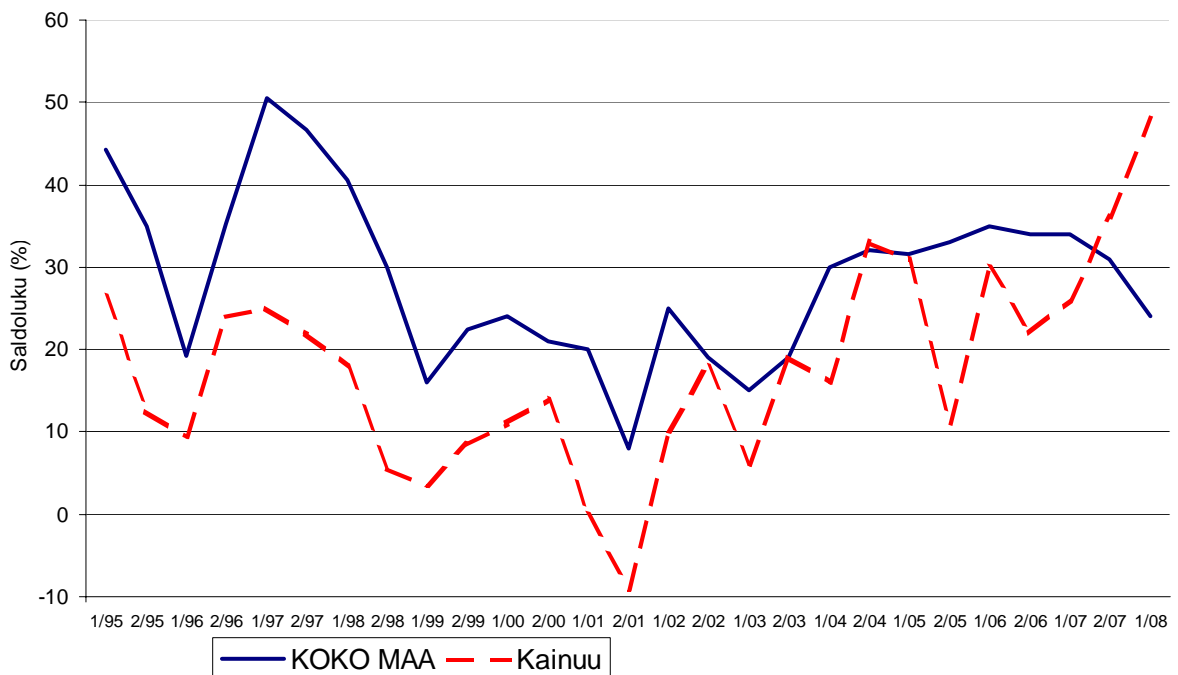
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	35	54	11	24
Kainuu	53	42	5	48

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Kainuussa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä nyt 53 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja viisi prosenttia yrityksistä ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/95 lähtien. Syksyn 2007 tilanteeseen verrattuna on suhdannenäkymä Kainuussa noussut, kun taas koko maassa on havaittavissa laskua yleisessä suhdannenäkymässä.

3.1. YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

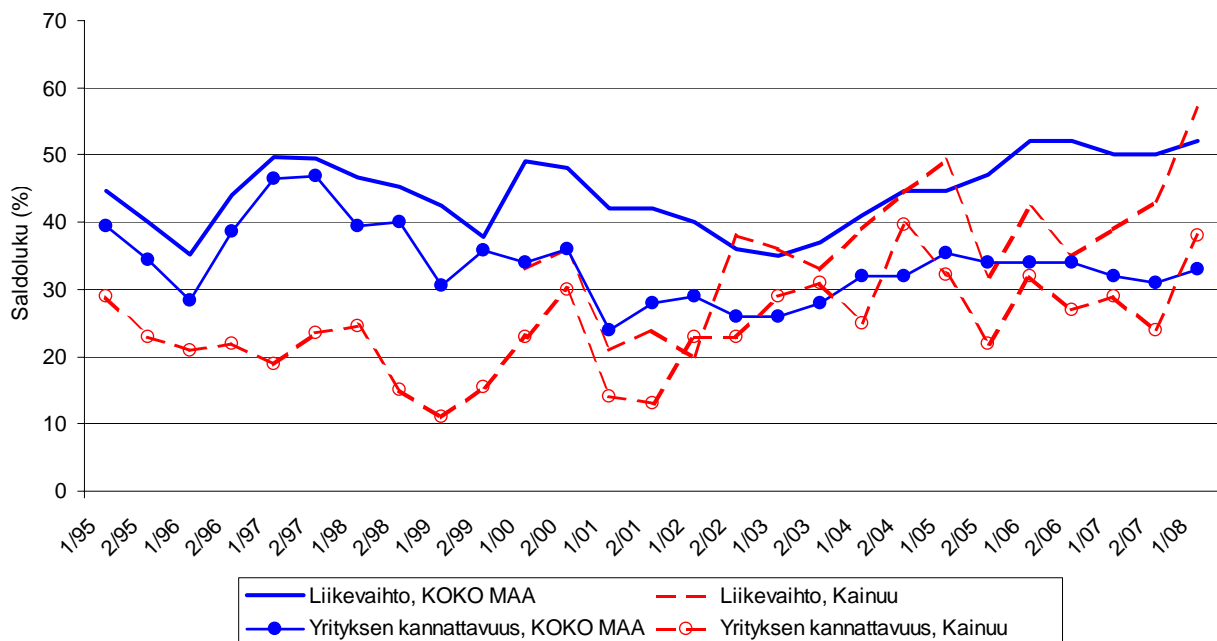
Taulukko 3.2:Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	59	26	22	19	53	44	44	32
Yhtä suuri	33	61	71	74	40	45	51	62
Pienempi	8	14	7	7	8	11	5	6
Saldoluku (%)	52	12	16	12	45	33	39	26
Kainuu								
Suurempi	62	38	15	8	57	47	57	40
Yhtä suuri	33	48	78	82	38	45	38	56
Pienempi	5	14	7	11	5	8	5	4
Saldoluku (%)	57	24	7	-2,6	52	38	52	36

Koko maan osalta pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Kainuun osalta kaikkien muiden tekijöiden, lukuun ottamatta tekijää tuonnin arvo, ovat myös suhdannenäkymät positiivisia. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat lähes kaikkien osatekijöiden kohdalla, verrattaessa koko maan tuloksiin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/95 lähtien. Liikevaihdon suhteen suhdannenäkymät ovat Kainuussa edelleen nousussa. Nyt myös yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymät ovat nousussa. Koko maan suhdannenäkymät ovat liikevaihdon ja kannattavuuden osalta myös lievässä nousussa verrattuna syksyn 2007 tilanteeseen.

3.2. SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

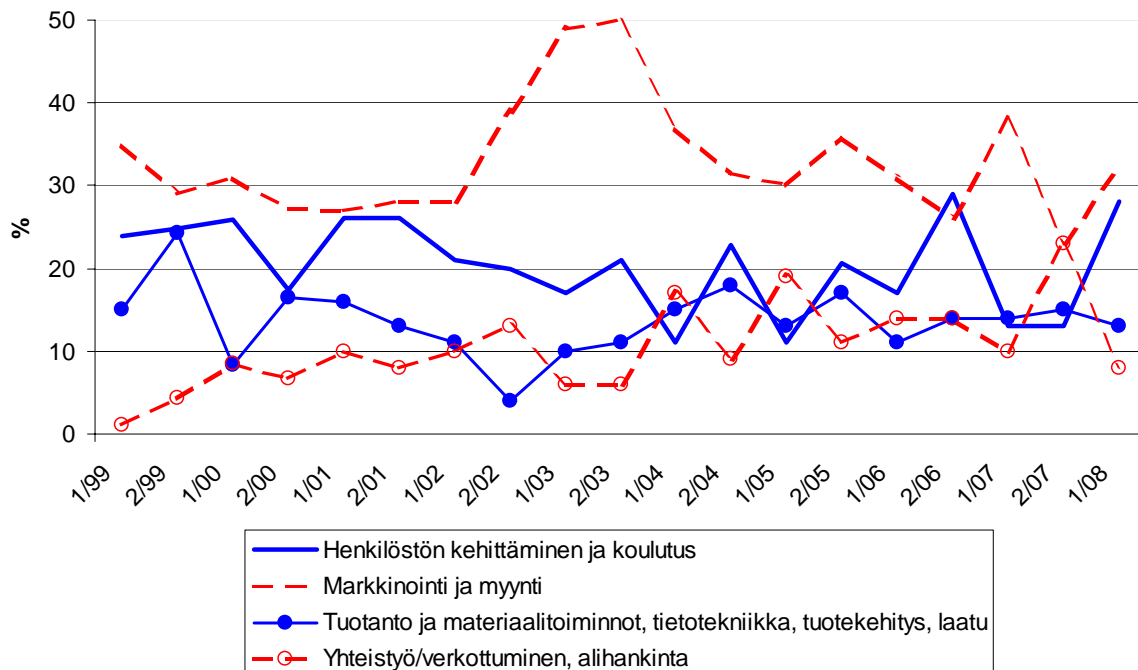
Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
Johtaminen	5	7
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	20	28
Markkinointi ja myynti	35	32
Vienti ja kansainvälistyminen	4	10
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	2
Tuotanto ja materiaalitoinnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	10	13
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	14	8
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	0
Ei kehittämistarvetta	6	0

Kainuun ja koko maan pk-yritysten kehittämistarpeet ovat samansuuntaiset liittyen markkinoinnin ja myynnin kehittämiseen, joka on ykkössijalla sekä koko maan tuloksissa että myös Kainuussa. Kainuussa yhdessä markkinoinnin ja myynnin kanssa tulee vahvasti esille kehittämistarve myös henkilöstön kehittämisen ja koulutuksen kohdalla, jonka tarve on noussut selkeästi syksystä 2007. Verrattaessa Kainuun tuloksia koko maahan, koetaan Kainuussa koko maata vähemmän tarvetta yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan.

Kehittämistarpeista on syksyyn 2007 verrattaessa lisääntynyt tarve henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen sekä markkinointiin ja myyntiin. Yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan sekä tuotantoon liittyvät tarpeet ovat sen sijaan vähentyneet viime syksyyn verrattaessa.

4. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET Kainuu

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

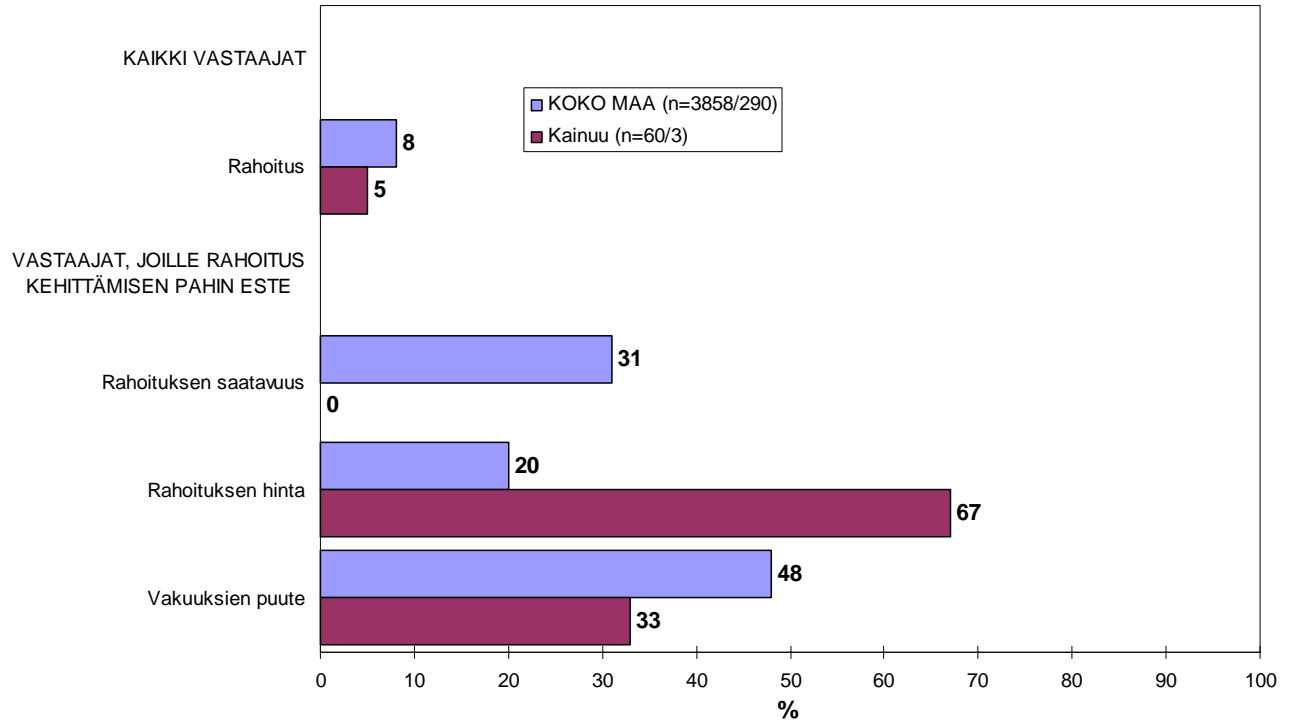
	KOKO MAA	Kainuu
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	4	12
byrokratia	1,6	8,3
työlainsäädäntö	0,8	1,7
työehtosopimukset	0,5	1,7
muu sääntely	1,1	0,0
KUSTANNUSTASO	13	10
verotus	1,8	1,7
palkkataso	3,6	5,0
työn sivukulut	4,6	0,0
muut tuotantokustannukset	2,8	3,3
KILPAILUTILANNE	19	13
kireä kilpailutilanne	13,0	11,7
markkinoiden liiallinen keskittyminen	1,9	0,0
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0,6	0,0
markkinoita vääristävät tuet	0,5	0,0
harmaa talous, konkurssit jne.	0,7	1,7
kysynnän riittämättömyys	1,7	0,0
RAHOITUS	8	5
rahoituksen saatavuus	2,3	0,0
rahoituksen hinta	1,5	3,3
vakuuksien puute	3,6	1,7
RESURSSITEKIJÄT	29	30
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	18,7	15,0
alihankkijoiden/osatoimittajien		
saatavuus	1,6	3,3
toimitilat	1,7	0,0
koneet ja laitteet	0,8	1,7
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	4,9	8,3
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	13	17
MUUT TEKIJÄT	9	10
EI OSAA SANOA	7	3

Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat edelleen resurssitekijät. Toiseksi on noussut yleinen suhdanne/maailmantilanne. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Resurssitekijät koetaan Kainuussa hieman suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin koko maassa keskimäärin.

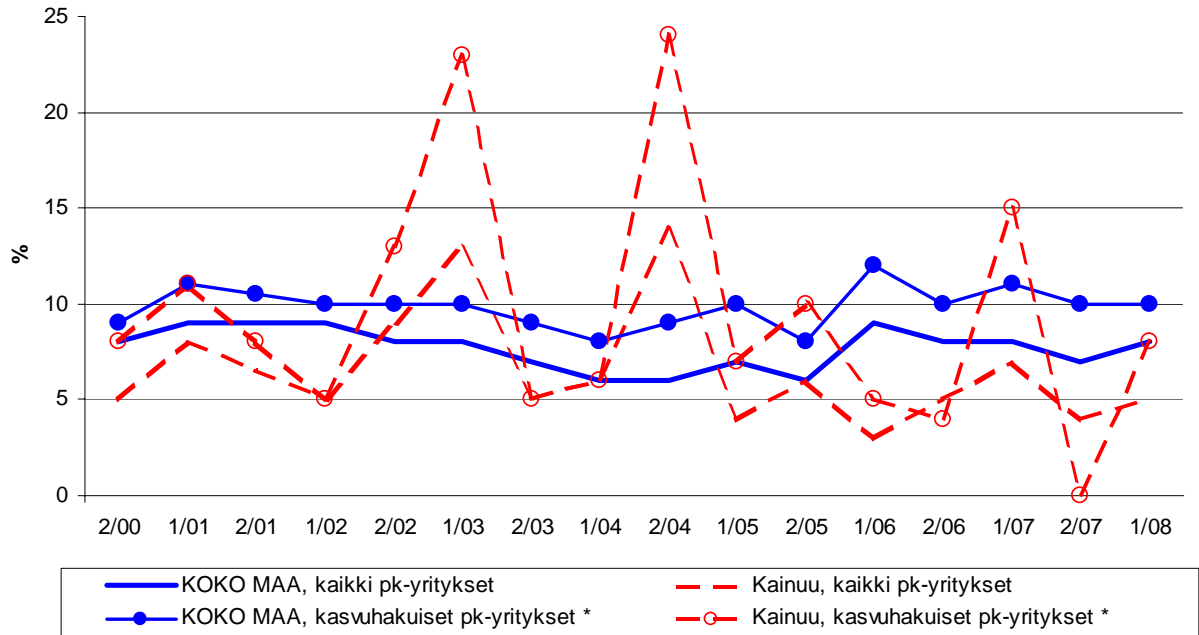
Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 5 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä on rahoituksen hinta pahimpana 67 prosentilla vastanneista. Kainuussa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan hieman pienempi kehittämisen este, kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Koko maassa kaikki pk-yritykset pitävät rahoitusta hieman suurempana esteenä verrattuna syksyn 2007 tilanteeseen. Kainuussa sekä kaikki että kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan nyt suurempana kehittämisen esteenä verrattuna syksyn 2007 tilanteeseen.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus- n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus kokonaisuudessaan

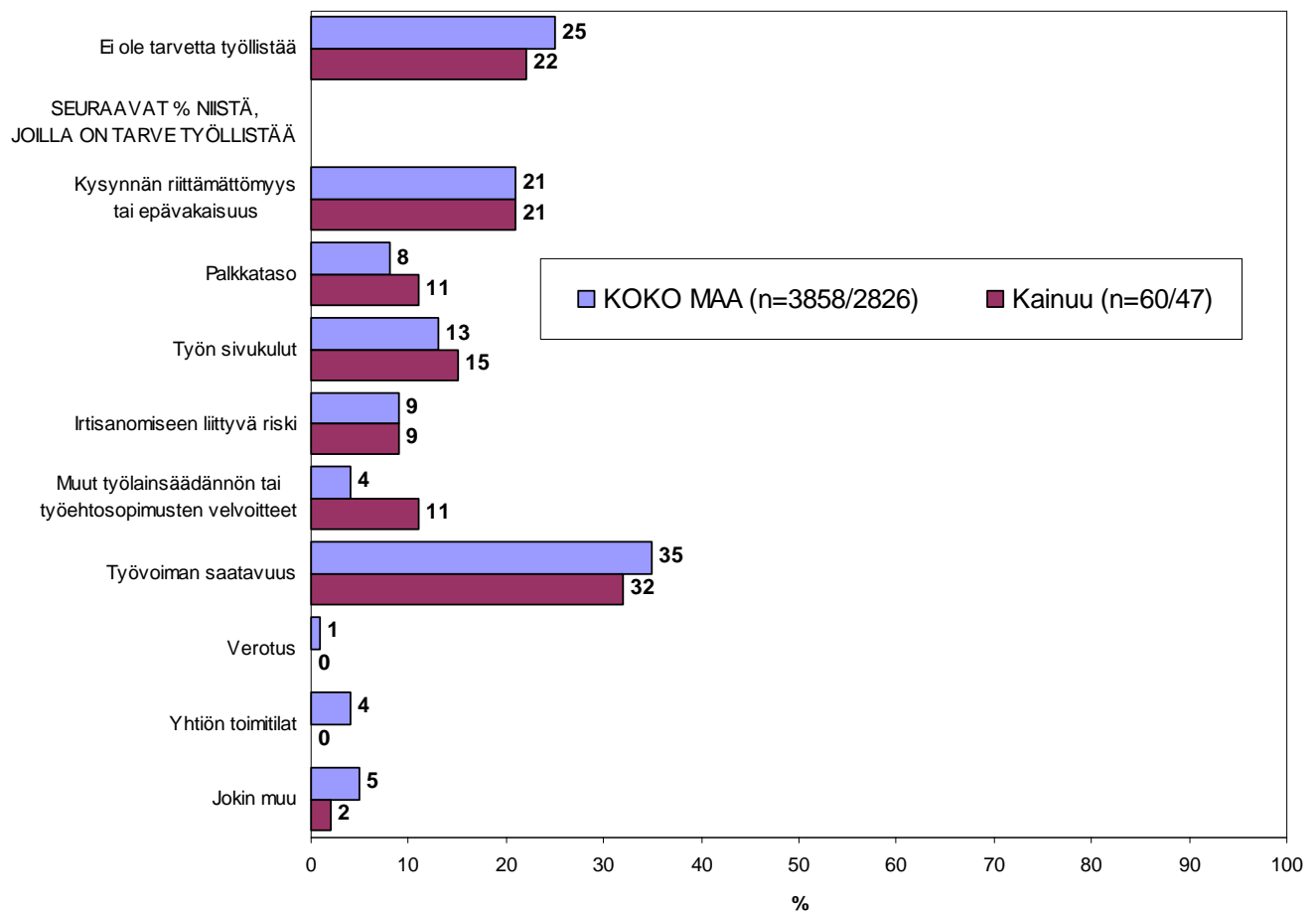

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus ja kysynnän riittämättömyys. Työvoiman saatavuutta kolmasosa ja kysynnän riittämättömyyttä viidesosa niistä pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä. Kolmanneksi suurimmaksi työllistämisen esteeksi kokivat Kainuun alueen pk-yritykset työn sivukulut. Työvoiman saatavuus ja kysynnän riittämättömyys koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. Koko maan yrityksistä 25 prosentilla ja Kainuun alueen pk-yrityksistä 22 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

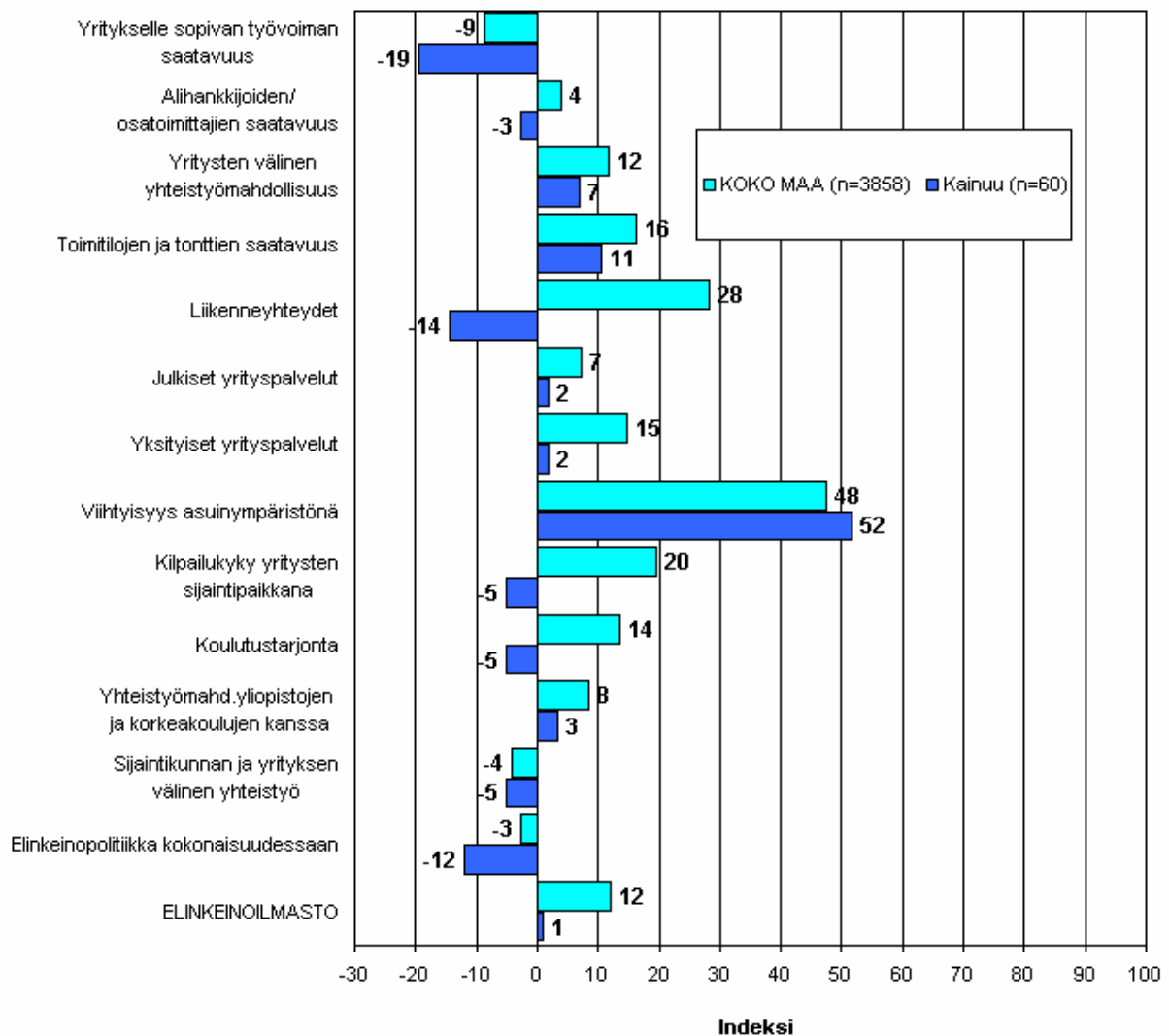
6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

7 Elinkeinoilmasto

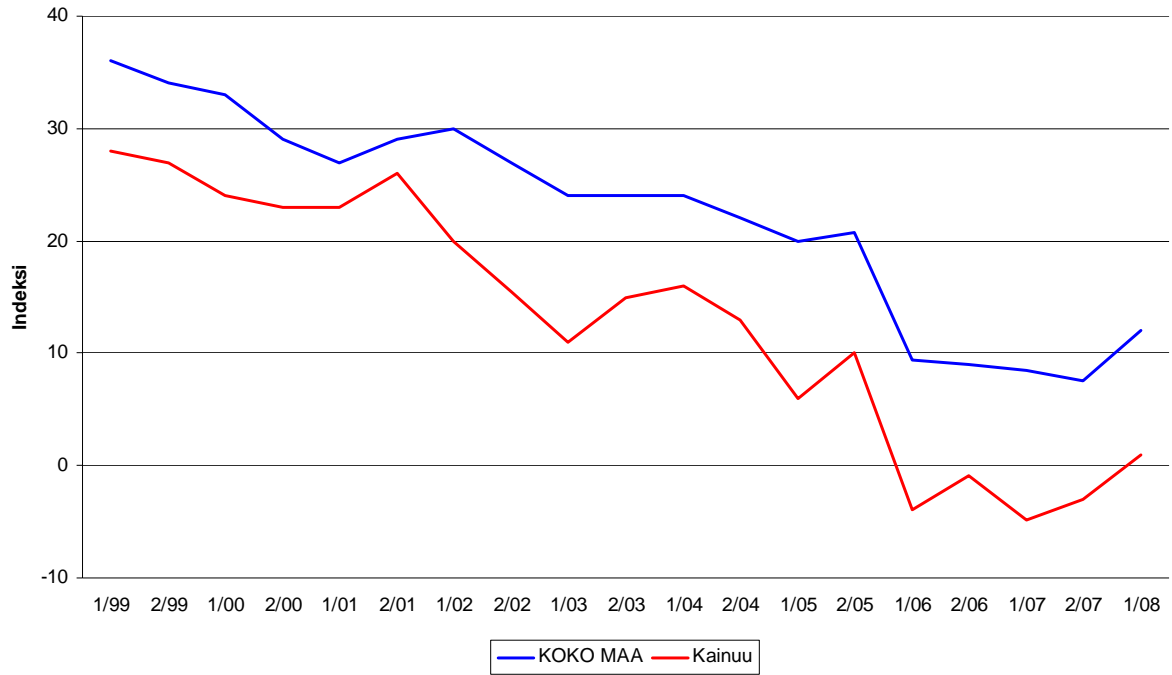
Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Kainuussa tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Kainuussa sijaitsevat yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Tyytymättömiä alueella ollaan yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen ja nyt myös liikenneyhteyksiin. Kainuun pk-yritykset ovat lähes kaikkien tekijöiden kohdalla muuta maata tyytymättömämpiä elinkeinoilmastoon, tosin kokonaistyytyväisyys on hieman noussut syksyyn 2007 verrattaessa. Koko maan keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon paremmalla tasolla, kuin syksyllä 2007. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

7.1. ELINKEINOILMASTO n=kaikki vastaajat

7.2. ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä-

8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

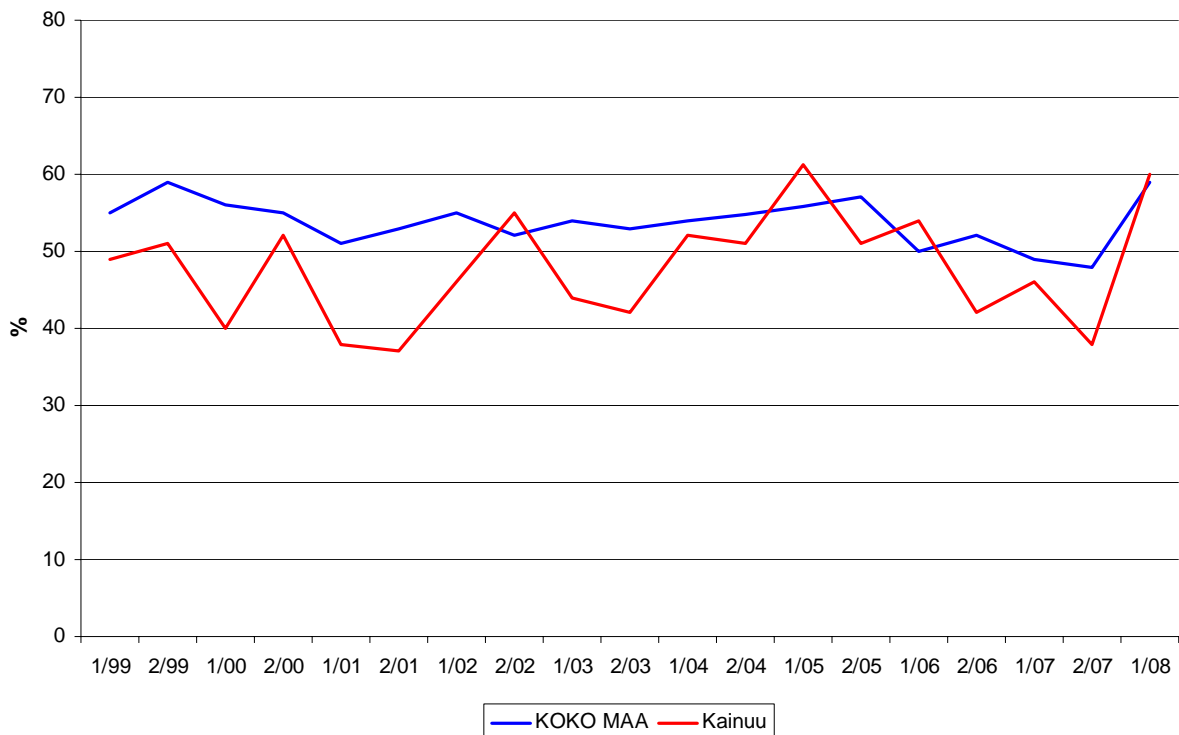
	KOKO MAA %	Kainuu %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	13	13
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	46	47
Pyrimme säilyttämään asemamme	31	37
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	9	3
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Kainuussa on nyt saman verran voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä, kuin koko maassa keskimäärin. Yksikään Kainuun pk-yrityksistä ei ennakoï toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, kun koko maan tasolla prosentti pk-yrityksistä ennakoï toiminnan loppuvan. Tärkeimpänä kasvukeinoinaan alueen pk-yritykset pitävät yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa, uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on koko maassa 59 prosenttia ja Kainuussa hieman enemmän, 60 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on noussut koko maassa sekä Kainuussa verrattaessa syksyyn 2007. Myös mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivien pk-yritysten määrä on noussut verrattaessa syksyyn 2007.

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

-Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä-

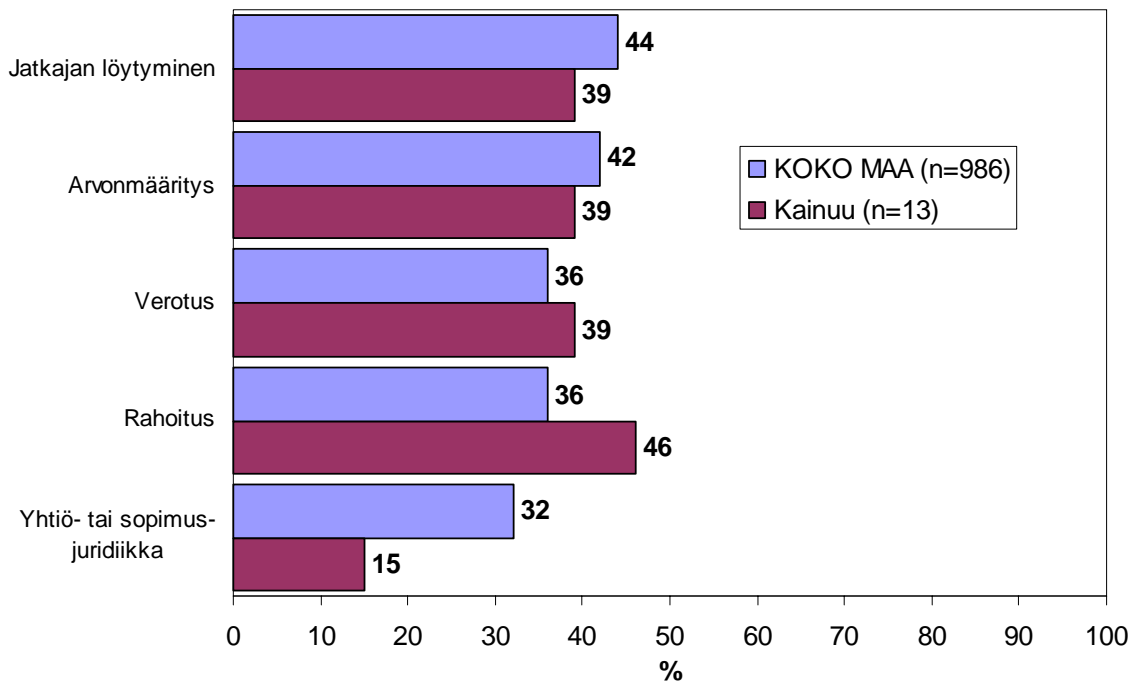
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	62	70
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	10	13
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	16	18
Ei osaa sanoa	12	8

Kainuun alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka kolmannessa pk-yrityksessä. Suurin haaste sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Kainuun alueella on nyt syysyä 2007 enemmän rahoitus. Muut haasteet tulevat tasaväkisenä perässä, kuten verotus, arvonmääritys ja jatkajan löytyminen.

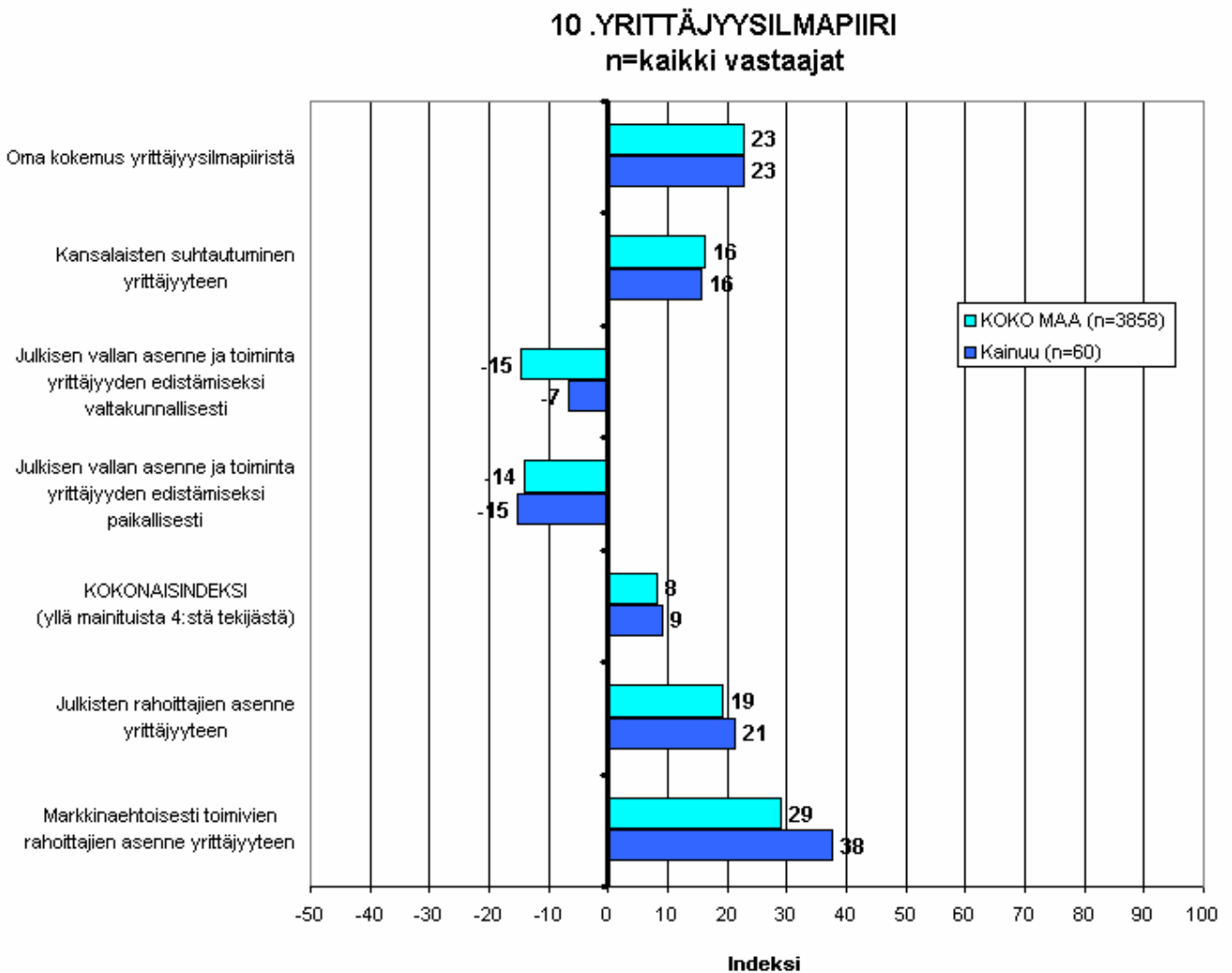
9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA -Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana- n=sukupolven-/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

10 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on positiivinen 8, kun taas Kainuussa se hieman parempi, 9. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Arviot em. tekijöistä ovat koko maassa ja alueella positiivisemmat syksyyn 2007 verrattuna. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Kainuun että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien ja myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Kainuun alueella hieman paremmiksi kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna sekä Kainuussa että koko maassa keskimäärin.

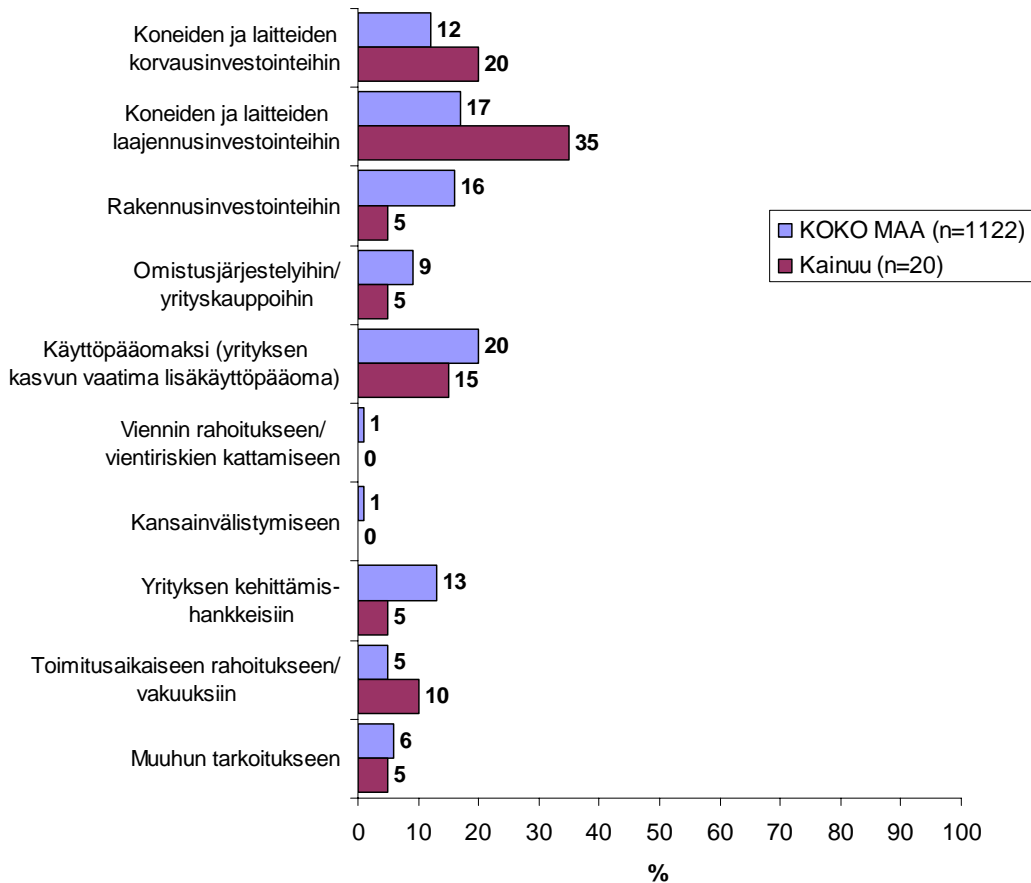

11 Pk-yritysten rahoitus

Kainuun alueen yrityksistä 47 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun koko maassa näin oli tehnyt 36 prosenttia.

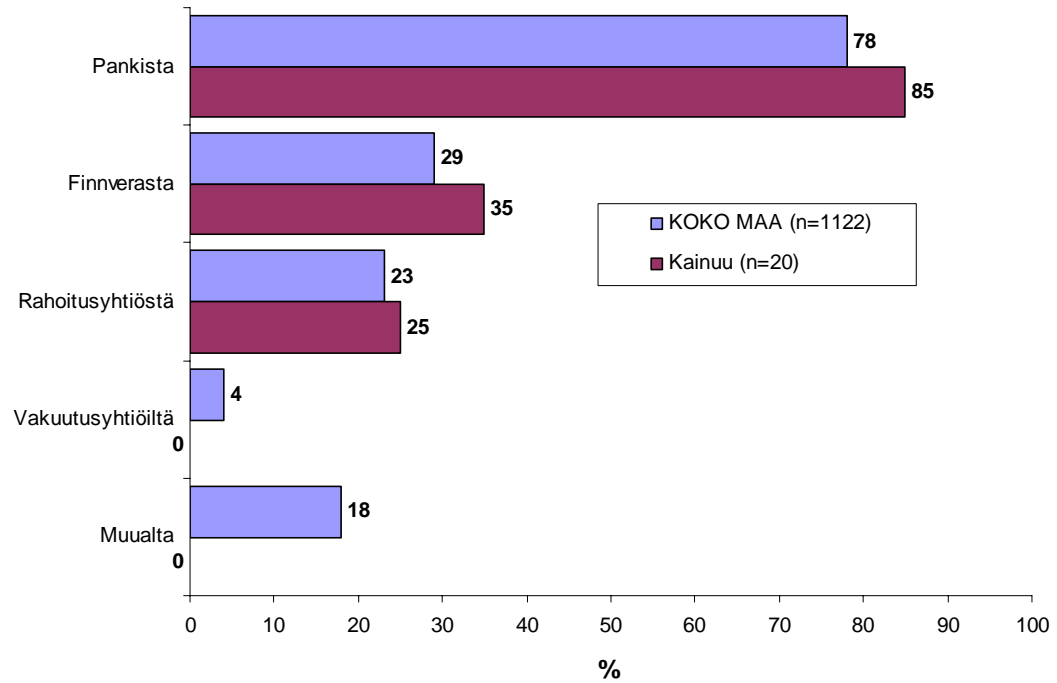
Koko maassa kolmasosa ja Kainuussa toimivista pk-yrityksistä 37 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle alueella pidetään useimmiten koneiden ja laitteiden laajennus- ja korvausinvestointeja. Kainuun pk-yritykset aikovat hankkia rahoitusta useimmiten pankista (85 %) tai Finnverasta (35 %).

11. TÄRKEIN KÄYTTÖKOHDDE ULKOPUOLISELLE RAHOITUKSELLE - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta-
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

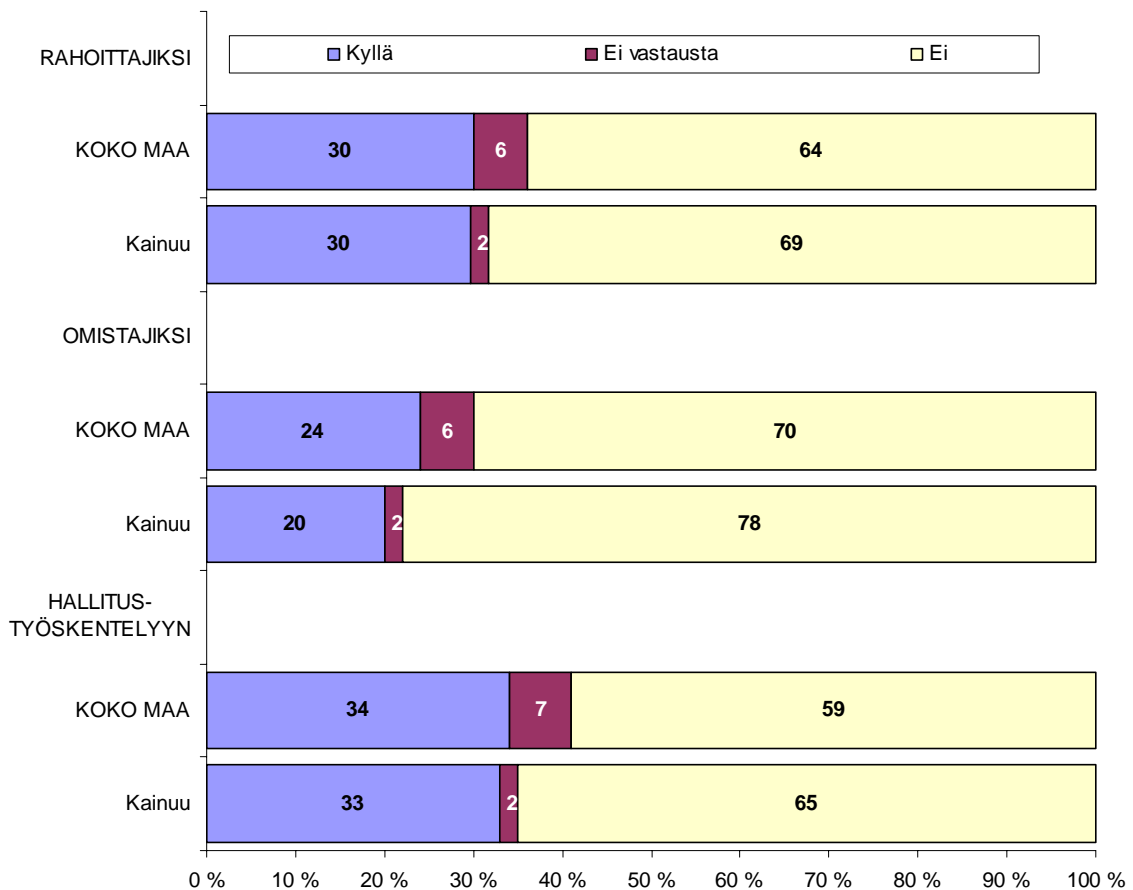

Kainuussa ja koko maassa joka kolmas osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä, olisi halukas ottamaan yksityisiä henkilöpääomasijoittajia mukaan yritysten toimintaan rahoittajiksi. Omistajiksi koko maassa ottaisi yksityisiä pääomasijoittajia noin joka neljäs ja Kainuussa joka viides. Kainuussa ja koko maassa joka kolmas ottaisi yksityisiä henkilöpääomasijoittajia hallitustyöskentelyyn.

Yksityisiä pääomasijoittajia osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä ottaisi puolestaan mukaan yrityksen toimintaan 28 prosenttia sekä alueen että koko maan pk-yrityksistä, omistajaksi Kainuussa ainoastaan noin 11 prosenttia, kun koko maassa vastaava luku on 20 prosenttia. Hallitustyöskentelyyn koko maassa ottaisi yksityisiä pääomasijoittajia joka neljäs, kun Kainuussa joka viides.

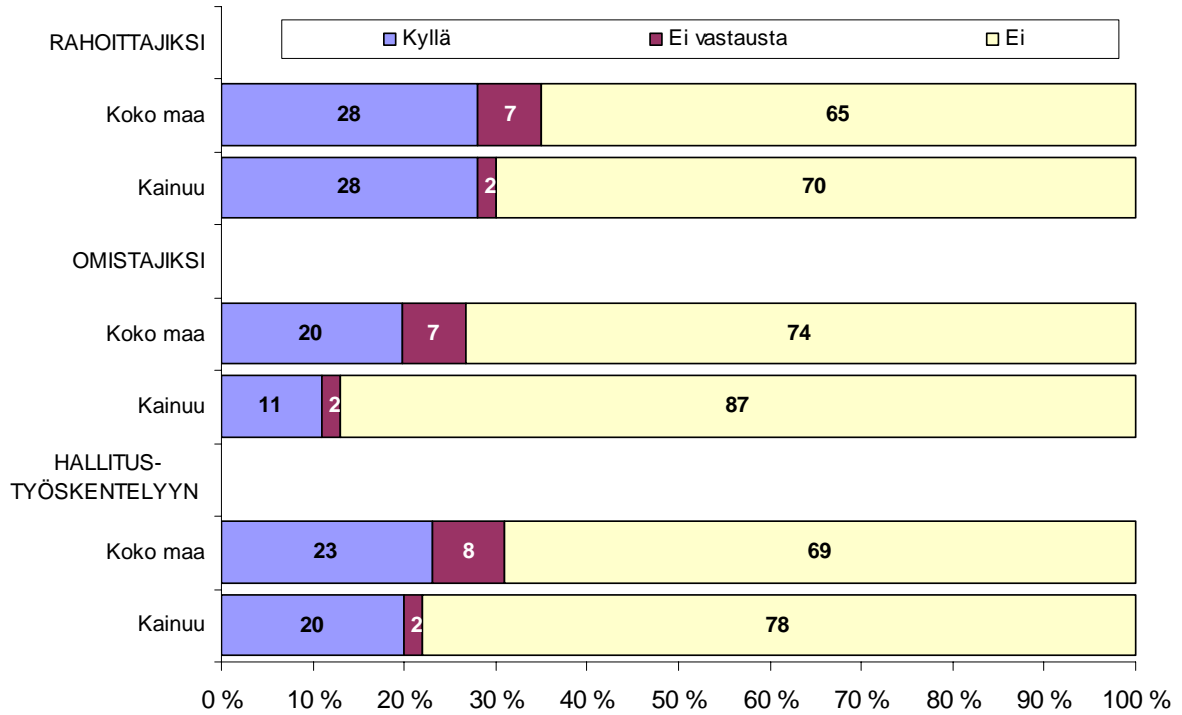
13.1. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ HENKILÖPÄÄOMASIJOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Kainuu n=54

13.2. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ PÄÄOMASIJOTUSYHTIÖITÄ MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Kainuu n=54

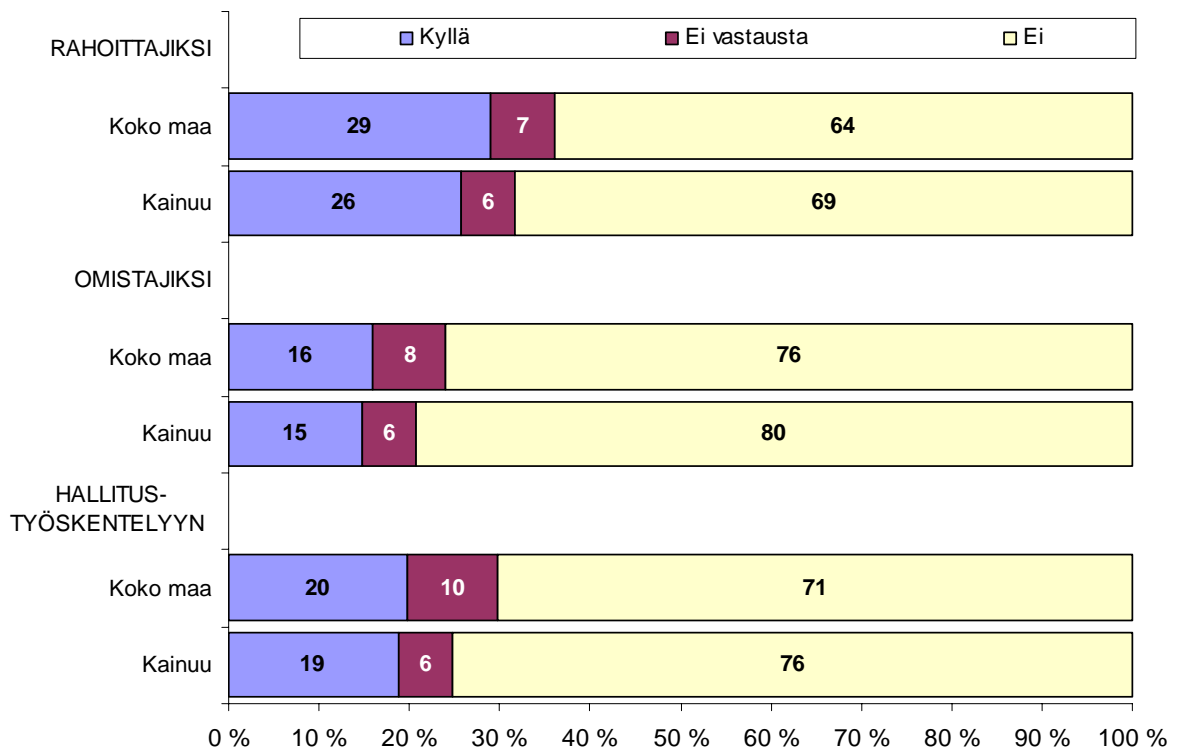

Alueellisia pääomasijoitusrahastoja ottaisi toimintaan mukaan rahoittajaksi alueella 26 prosenttia ja koko maassa 29 prosenttia, omistajaksi Kainuun pk-yrityksistä 15 prosenttia ja koko maan kohdalla 16 prosenttia ja hallitustyöskentelyyn koko maassa ja alueella noin joka viides.

Kainuussa 28 prosenttia pk-yrityksistä olisi valmis ottamaan julkisia pääomasijoittajia yrityksensä rahoittajiksi, kun koko maassa tähän olisi valmis 34 prosenttia yrityksistä. Omistajiksi Kainuussa olisi valmis ottamaan 13 prosenttia pk-yrityksistä ja hallitustyöskentelyyn 22 prosenttia. Koko maan tasolla omistajiksi olisi valmis ottamaan noin joka kuudes ja hallitustyöskentelyyn joka viides.

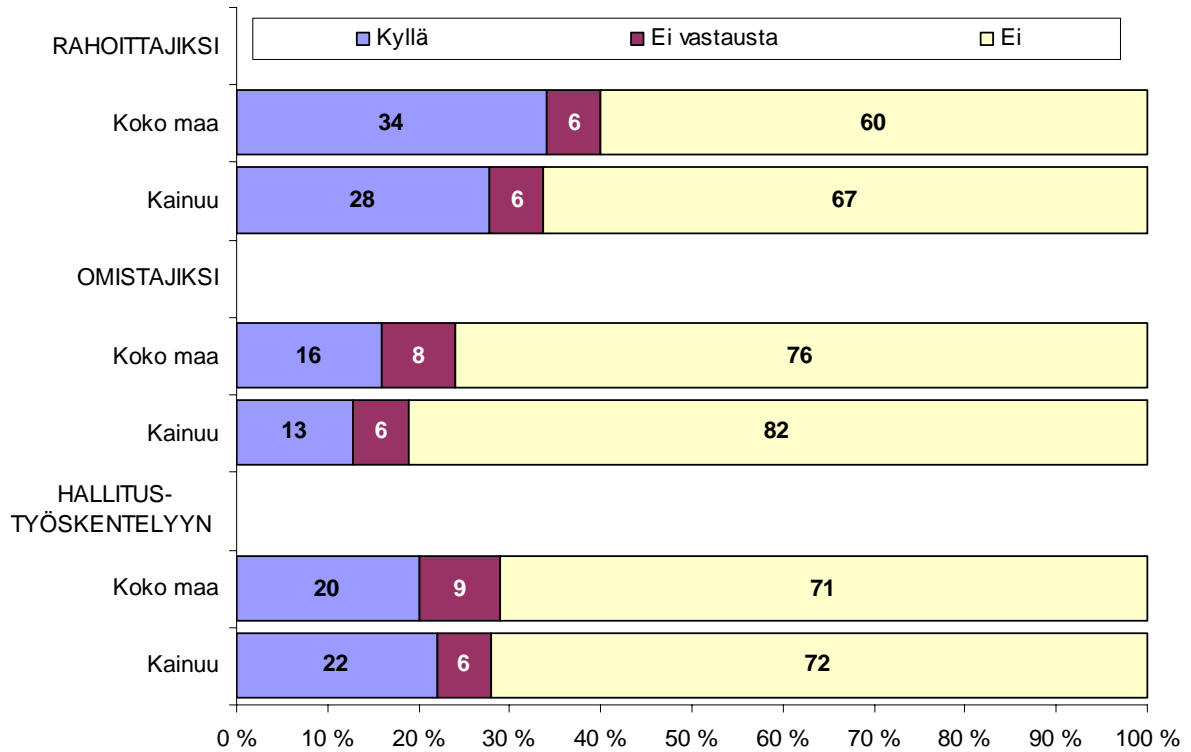
13.3. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN ALUEELLISIA PÄÄOMASIJOITUSRAHASTOJA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Kainuu n=54

13.4. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN JULKISIA PÄÄOMASIOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

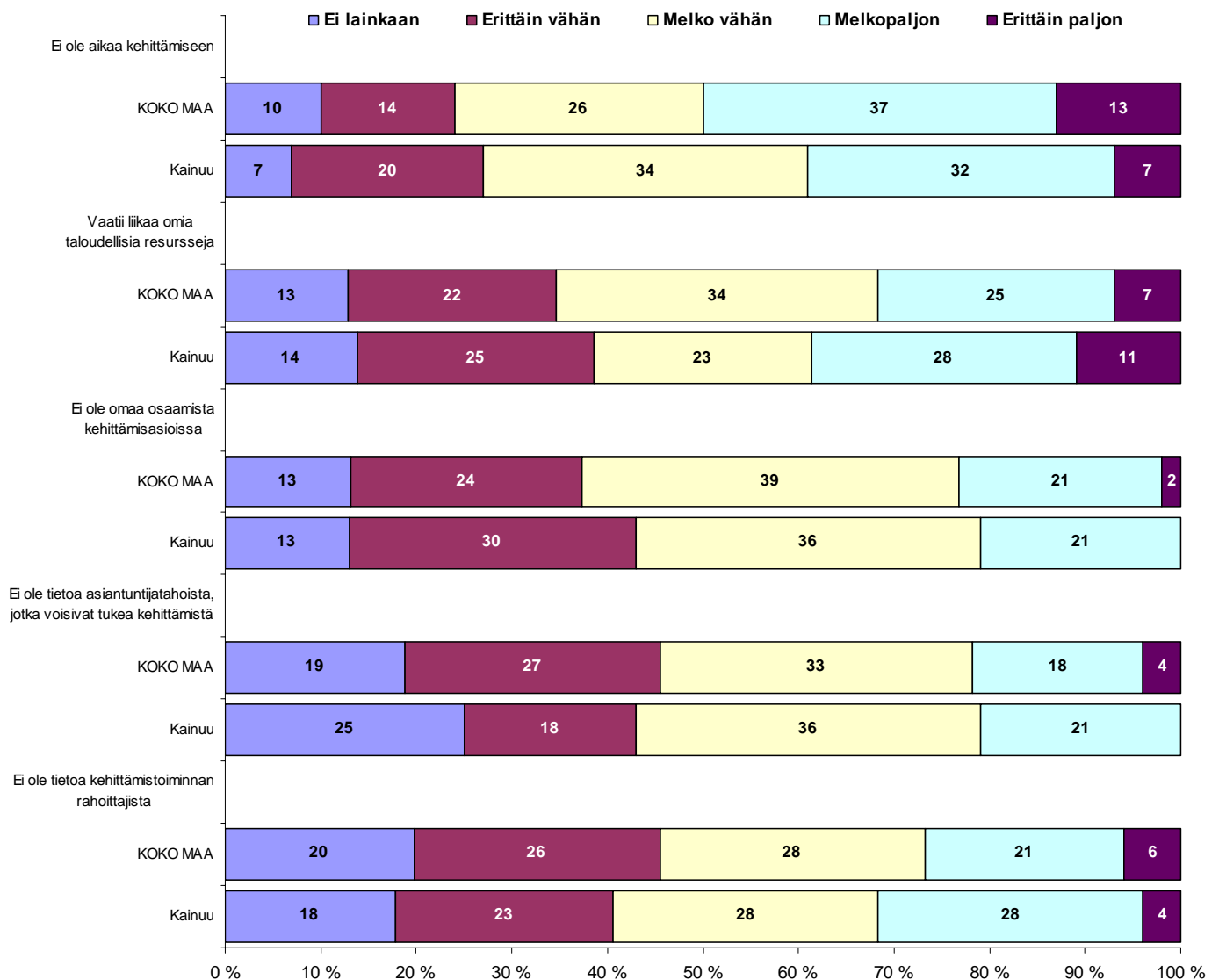
Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Kainuu n=54

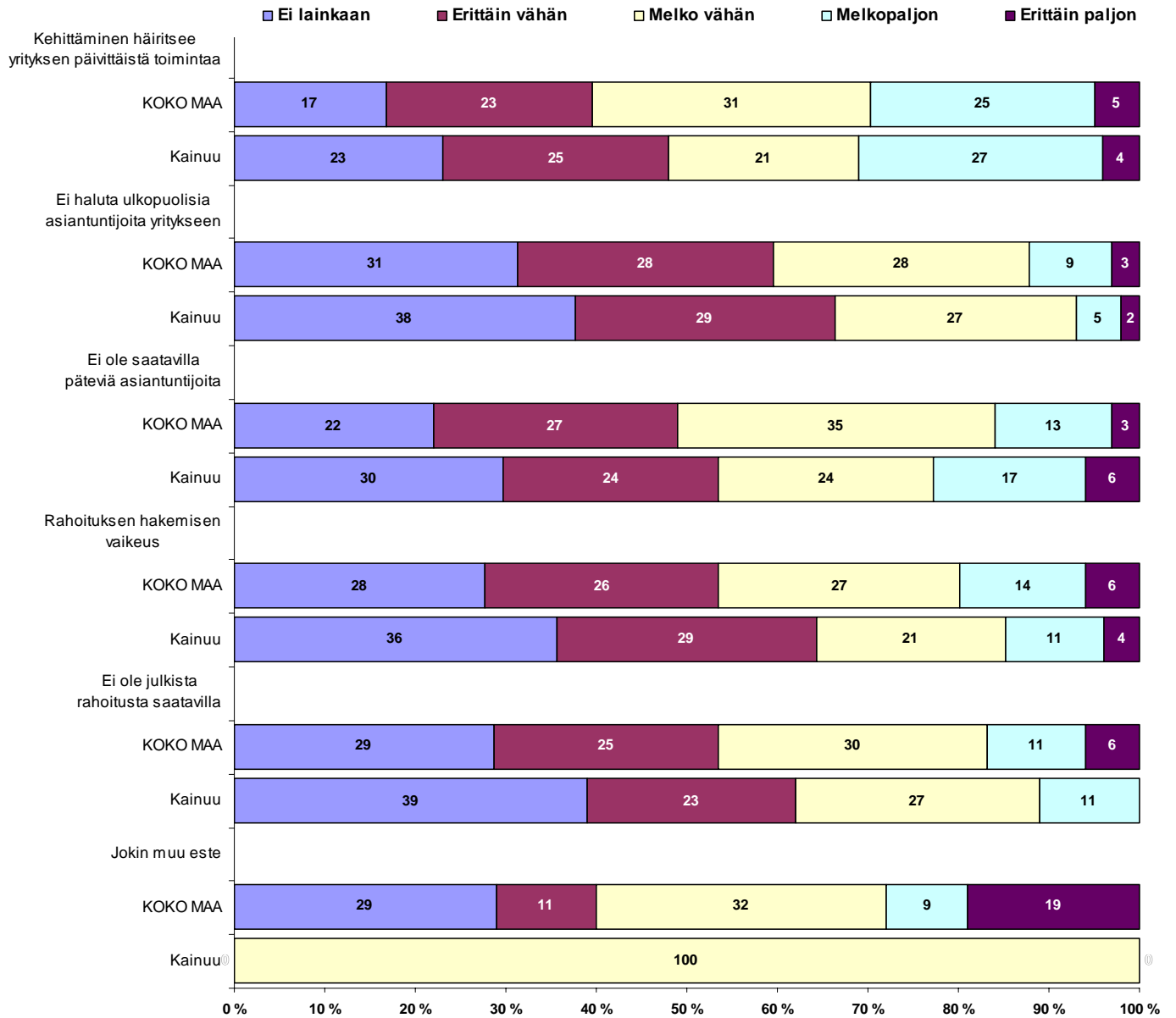

12 Pk-yritysten työelämän kehittämisen esteet

Koko maan pk-yritysten kehittämisen esteenä kymmenesosalla on erittäin paljon se, että kehittämiselle ei ole aikaa. Aika on hieman harvemmin kehittämisen este Kainuussa sijaitseville pk-yrityksille. Suurempina kehittämisen esteinä Kainuussa pidetään taloudellisia resursseja ja sitä, että kehittäminen häiritsee yrityksen päivittäistä toimintaa. Koko maan ja alueen osalta haluttomuus saada ulkopuolisia asiantuntijoita yritykseen ei estä kehittämistä lainkaan 31 prosentilla maan ja 38 prosentilla alueen yrityksistä.

14. PK-YRITYSTEN TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISEN ESTEET

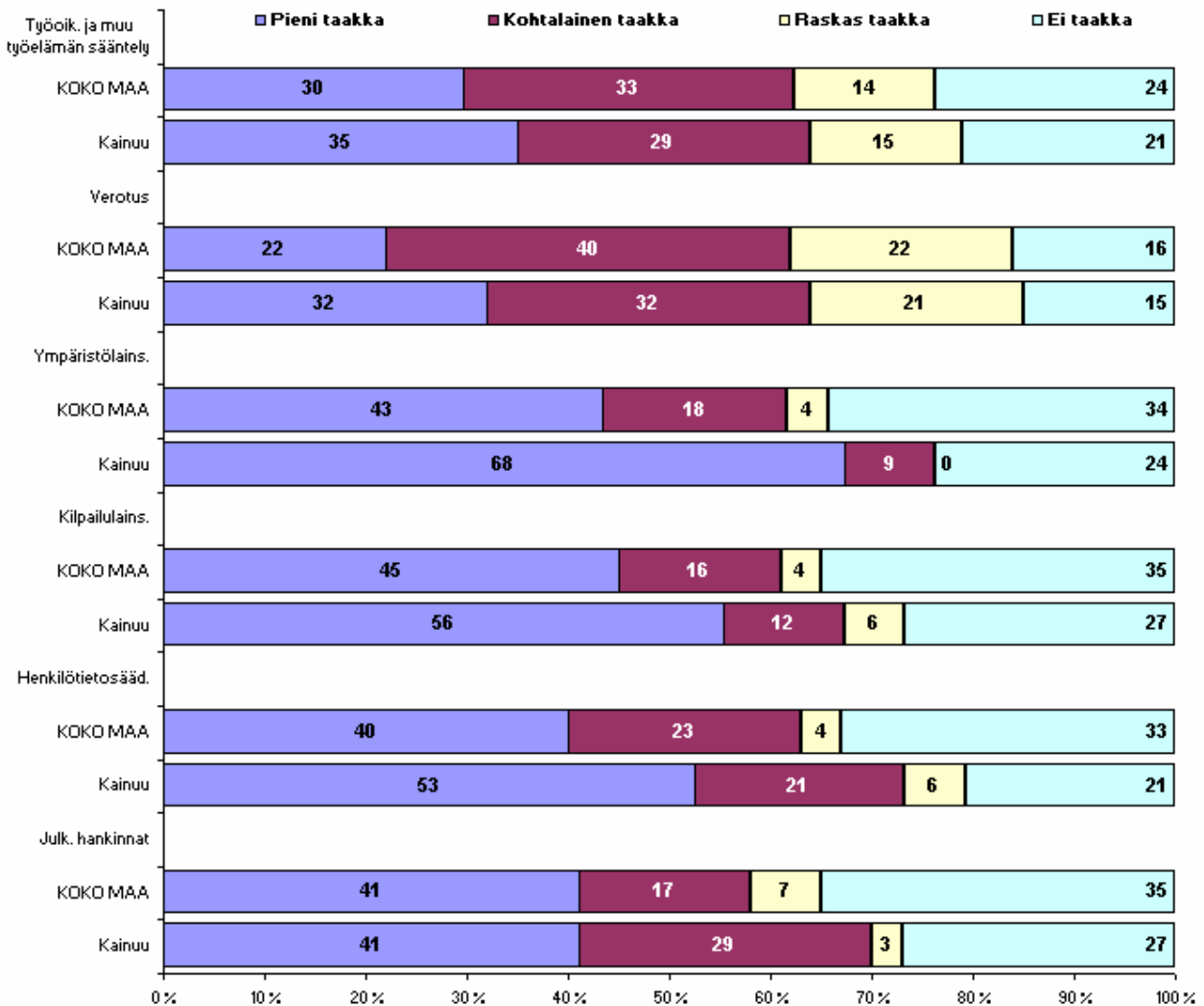

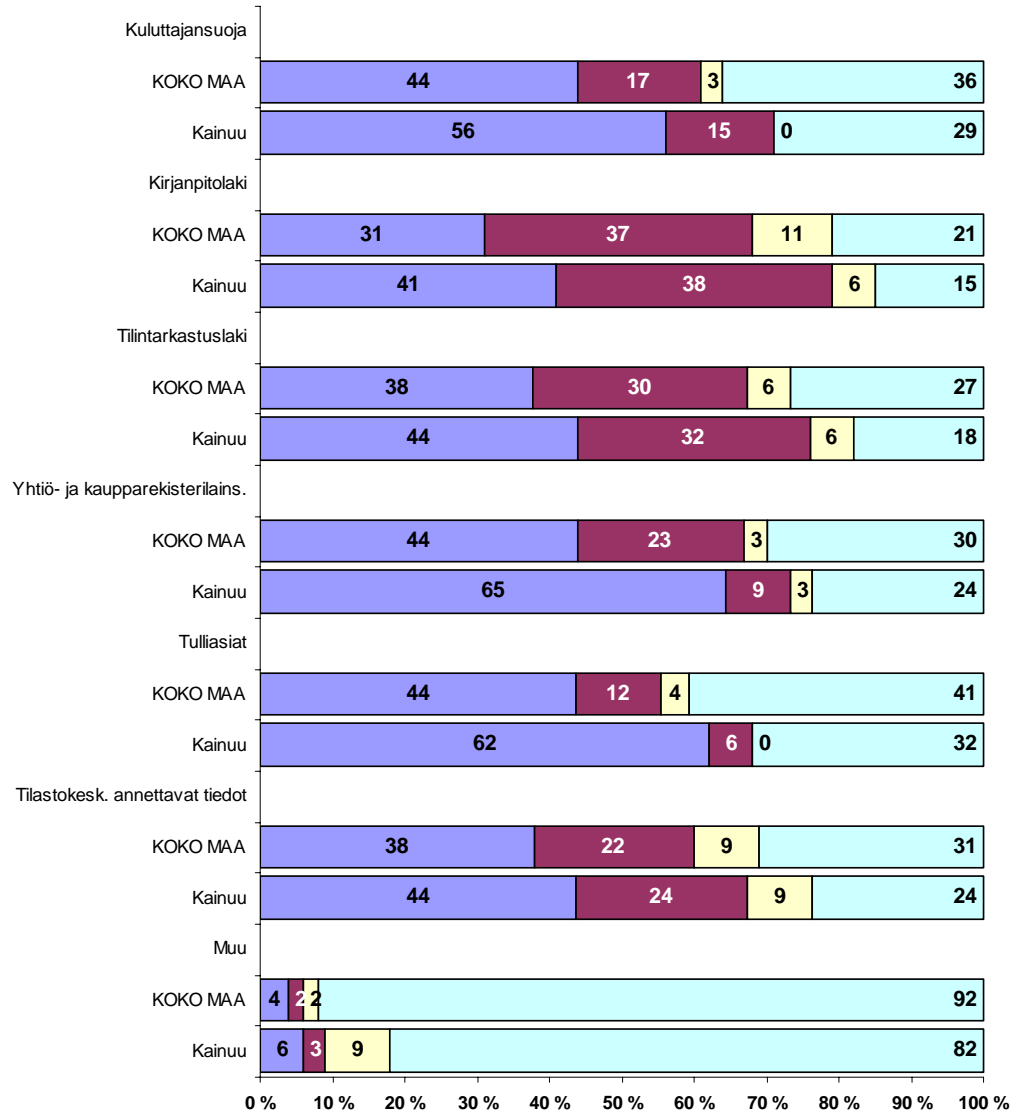
13 Hallinnollinen taakka

Koko maassa ja alueella lainsäädännöllisen taakan osalta yli viidesosa vastaajista pitää verotusta raskaana taakkana. Kainuussa verotus on hieman harvemmin raskas taakka kuin koko maassa keskimäärin. Työoikeuden/muun työelämän säätelyn kokee raskaaksi taakaksi koko maan pk-yrityksistä 14 prosenttia ja Kainuussa sijaitsevista yrityksistä 15 prosenttia. Mm. henkilötietosäädöksiä ja julkisia hankintoja sekä tilintarkastuslakia pidetään pk-yritysten keskuudessa raskaampana taakkana kuin koko maan yritysten osalta keskimäärin. Kolmasosa alueen ja neljä kymmenestä koko Suomen yrityksistä ei pidä tulliasioita lainkaan taakkana.

15.1.Lainsäädännöstä aiheutuva hallinnollinen taakka

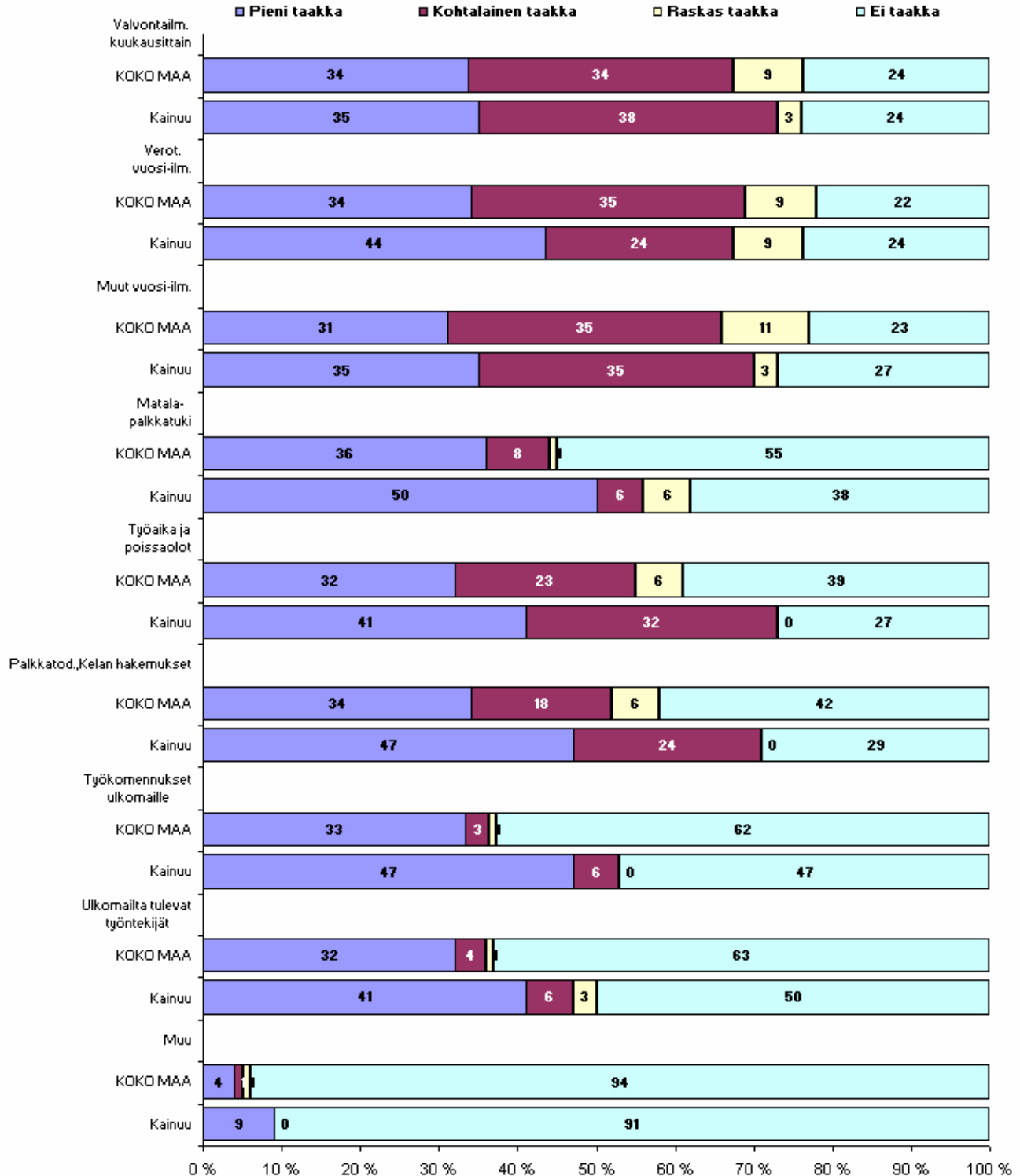

■ Pieni taakka ■ Kohtalainen taakka ■ Raskas taakka ■ Ei taakka

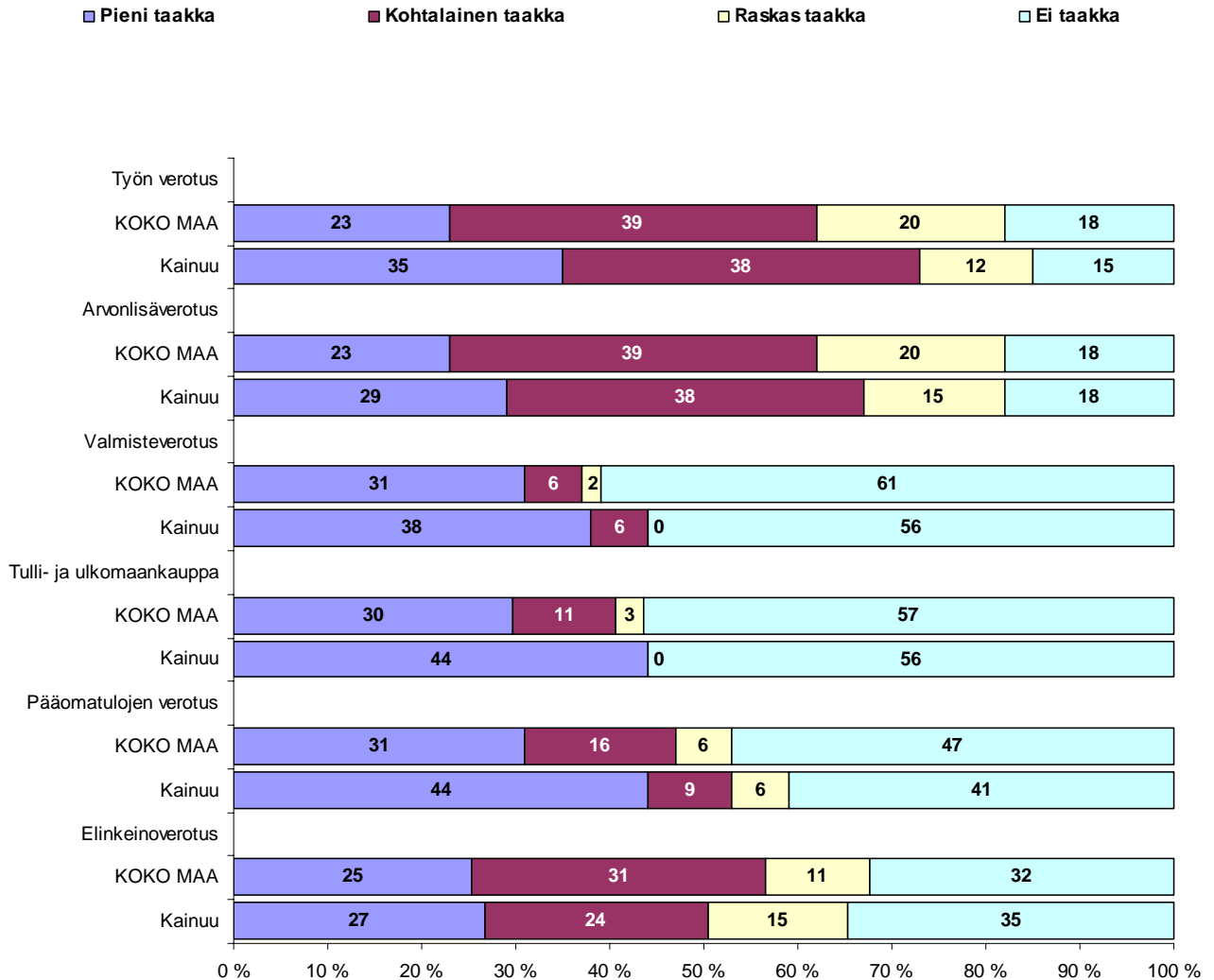
Koko maassa sekä alueella työnantajana toimimisesta aiheutuvan taakan osalta noin kymmenesosa pk-yrityksistä pitää muita vuosi-ilmoituksia raskaana taakkana. Sen sijaan Kainuussa muut vuosi-ilmoitukset ovat raskas taakka vain 3 prosentille vastanneista. Suurin osa alueen ja koko Suomen pk-yrityksistä ei pidä taakkana ulkomailta tulevia työntekijöitä eikä työkomennuksia ulkomaille.

15.2. Työnantajana toimimisesta aiheutuva hallinnollinen taakka

Noin viidesosa koko maan ja kymmenesosa alueen pk-yrityksistä pitää työn verotusta raskaana taakkana. Arvonlisäverotus on koko maan osalta viidesosalle taakka, alueen pk-yrityksille se on raskas taakka 15 prosentille. 61 prosenttia koko maan ja 56 prosenttia alueen pk-yrityksistä ei pidä valmisteverotusta lainkaan taakkana. Kokonaisuudessaan koko maan osalta eri tekijät koetaan useammin taakattomaksi kuin alueella.

15.3 Verotuksesta aiheutuva hallinnollinen taakka

Pääkonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
- **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240
- Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011
Internet: www.finnvera.fi

Aluekonttorit

- **Helsinki (Pääkaupunkiseutu)**
Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401
 - **Uusimaa**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110
 - **Joensuu**
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163
 - **Jyväskylä**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299
 - **Kajaani**
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899
 - **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330
 - **Lahti**
Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249
 - **Lappeenranta**
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149
 - **Mikkeli**
Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690
 - **Oulu**
Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944
 - **Pori**
Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349
 - **Rovaniemi**
Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099
 - **Seinäjoki**
Kauppatori 1 – 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399
 - **Tampere**
Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711
 - **Turku**
Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649
 - **Vaasa**
Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849
- Pietarin-edustusto**
- **Finnveran Pietarin-edustusto**
c/o Finpro
29, Bolshaya
Konyushenna ya
Saint-Petersburg
191186, Russia
Puhelin +7 812 315 8991
Faksi +7 812 325 4482

- Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi
- **Etelä-Karjalan Yrittäjät ry**
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
p. 0104 701 100, f. 0104 701 102
www.yrittajat.fi/etelakarjala
- **Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
- **Etelä-Savon Yrittäjät ry**
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo
- **Helsingin Yrittäjät**
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki
- **Hämeen Yrittäjät ry**
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame
- **Kainuun Yrittäjät ry**
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu
- **Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
- **Keski-Suomen Yrittäjät ry**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. 010 425 9203, f. 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi
- **Kymen Yrittäjät ry**
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi
- **Lapin Yrittäjät ry**
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi
- **Länsipohjan Yrittäjät ry**
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja
- **Pirkanmaan Yrittäjät ry**
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
- **Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry**
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. 010 470 7600, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
- **Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
- **Päijät-Hämeen Yrittäjät ry**
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame
- **Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry**
Tekniikantie 12, 02150 Espoo
p. 010 422 1400
www.espoonyrittajat.fi
www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi
- **Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry – Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
- **Satakunnan Yrittäjät ry**
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta
- **Savon Yrittäjät ry**
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo
- **Uudenmaan Yrittäjät – Nylands Företagare ry**
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa
- **Varsinais-Suomen Yrittäjät ry**
Brahenskatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Kainuun Yrittäjät

Kainuun Yrittäjät
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
Puhelin (08) 613 0931
Faksi (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Suomen Yrittäjät

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Kajaani
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi
Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240